

МСВОИ 140

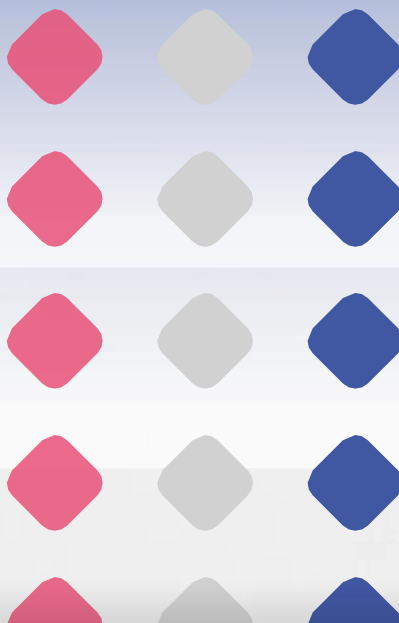
Управление на качеството

Стандартите на ИНТОСАЙ се публикуват от Международната организация на върховните одитни институции като част от нейната рамка за професионални становища, стандарти и указания. За повече информация: www.issai.org

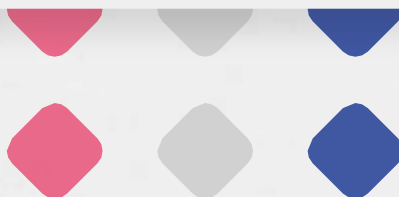
ИНТОСАЙ

ИНТОСАЙ, 2023 г.

- 1) Предходно наименование МСВОИ 40.
- 2) Приет през 2010 г.
- 3) След въвеждането на Рамката от професионални становища на ИНТОСАЙ (IFPP), стандартът е преименуван на МСВОИ140 с редакторски промени от 2019 г.
- 4) Заменя предходния МСВОИ 140 от 01.01.2025 г.

МСВОИ 140 е публикуван на всички официални езици на ИНТОСАЙ: арабски, английски, френски, немски и испански.
В сила от 01.01.2025 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	4
ОБХВАТ	5
ОСНОВОПОЛАГАЩИ ПРИНЦИПИ ЗА НАСТОЯЩИЯ СТАНДАРТ	6
ОПРЕДЕЛЕНИЯ	8
ОРГАНИЗАЦИОННИ ИЗИСКВАНИЯ В ОСНОВАТА НА СИСТЕМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ВЪВ ВОИ	10
Организационно изискване 1: ВЪВЕЖДАНЕ НА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО	10
Организационно изискване 2: ОЧЕРТАВАНЕ НА ЦЕЛИ, СВЪРЗАНИ С КАЧЕСТВОТО	12
Организационно изискване 3: УСТАНОВЯВАНЕ И ОЦЕНКА НА РИСКОВЕТЕ ЗА КАЧЕСТВОТО	17
Организационно изискване 4: РАЗРАБОТВАНЕ И ПРИЛАГАНЕ НА МЕРКИ В ОТГОВОР НА РИСКОВЕТЕ ЗА КАЧЕСТВОТО	18
Организационно изискване 5: МОНИТОРИНГ НА СИСТЕМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО И КОРИГИРАНЕ НА УСТАНОВЕНИТЕ СЛАБОСТИ	21
Организационно изискване 6: ОЦЕНКА И ЗАКЛЮЧЕНИЕ ПО ОТНОШЕНИЕ НА СИСТЕМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО	24
Организационно изискване 7: ДОКУМЕНТИРАНЕ НА СИСТЕМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО	26

- 1) За изпълнение на стратегическите цели и мандата на върховните одитни институции (ВОИ) от ключово значение е във всички аспекти от дейността им и резултатите от нея да се гарантира високо качество. То трябва да бъде основен елемент в стратегията, организационната култура, политиките и процедурите във ВОИ. Качествената работа и резултати влияят върху репутацията на организацията, доверието към нея и способността ѝ ефективно да осъществи своя мандат.
- 2) ВОИ, които гарантират високо качество на всички свои одитни ангажименти, служат най-добре на обществото. Разработването, въвеждането и използването на система за управление на качеството подпомага институциите при постигане на целите им и осигурява разумна увереност, че процесите в тях са в съответствие с Международните стандарти за върховните одитни институции (МСВОИ), както и с приложимите законови и регулаторни изисквания.
- 3) МСВОИ очертават нормите за независим и ефективен одит от страна на ВОИ и следователно допринасят за доверието в тези институции, качеството, професионализма и надеждността на одита в публичния сектор.
- 4) *МСВОИ 140 – „Управление на качеството за ВОИ“* се прилага съвместно с останалите МСВОИ в съответствие с мандата, националното законодателство, структура, размери на съответната институция и видовете одит, които осъществява. Стандартът допуска подходящо ниво на гъвкавост при прилагането на изискванията към организацията, за да се съобрази с конкретния формат и среда на всяка ВОИ.

ОБХВАТ

- 5) МСВОИ 140 има за цел да зададе организационните изисквания към ВОИ относно управление на качеството.¹
- 6) Настоящият стандарт очертава ролята и отговорностите на организационно ниво и е приложим за всички видове одитни ангажменти, обхванати от МСВОИ. Той може да бъде прилаган и от ВОИ със съдебни правомощия, както и по отношение на други дейности, осъществявани от върховните одитни институции.
- 7) МСВОИ 140 е допълнен от други професионални становища на ИНТОСАЙ, касаещи управлението на качеството на конкретни видове одитни задачи.

¹ МСВОИ 140 се основава на ключовите принципи, залегнали в Международния стандарт за управление на качеството 1 (МСУК 1), адаптиран в необходимата степен, за да бъде приложим за ВОИ и контекста на публичния сектор, в който те функционират. МСУК 1, „Управление на качеството за фирми, които извършват одити или прегледи на финансови отчети или други ангажменти за изразяване на сигурност или свързани по съдържание услуги“, Съвет по международни одиторски стандарти и стандарти за изразяване на сигурност (СМОССИС).

ОСНОВОПОЛАГАЩИ ПРИНЦИПИ ЗА НАСТОЯЩИЯ СТАНДАРТ

8) МСВОИ 100 – „Основни принципи на одита в публичния сектор“ предвижда всяка ВОИ да разработи, въведе и прилага система за управление на качеството, чрез която да се осигури разумна увереност, че одитната институция осъществява всички свои одити и други ангажименти с последователно високо качество в съответствие с МСВОИ и други приложими стандарти, със съответната правна рамка и регулаторни изисквания². Обикновено системите за управление на качеството във ВОИ обхващат последователно следните взаимосвързани компоненти:

- процеса по оценка на риска във ВОИ;
- добро управление и ръководство;
- приложими етични изисквания;
- поемане, стартиране и продължаване на одитни ангажименти;
- осъществяване на одитни ангажименти;
- ресурси на ВОИ;
- информация и комуникация;
- процеси по мониторинг и отстраняване на слабостите.

Политиките и процедурите за управление на качеството във ВОИ трябва да разпределят и дефинират отговорности за гарантиране на качеството в рамките на отделните одитни ангажименти.

9) Настоящият стандарт очертава организационните изисквания към ВОИ, предвидени в МСВОИ на основата на принципа, залегнал в МСВОИ 100. За да декларира, че е осъществила своя одит в съответствие с МСВОИ, одитната институция следва да спази всички организационни изисквания на МСВОИ 140. Приложимостта на Международните стандарти за върховните одитни институции е разгледана подробно в МСВОИ 100³.

² МСВОИ 100 – „Основни принципи на одита в публичния сектор“, параграф 36

³ МСВОИ 100, параграфи 7-12

МСВОИ 140 залага изисквания в следните области:

- въвеждане на система за управление на качеството;
- задаване на цели за качеството;
- установяване и оценка на рисковете, свързани с качеството;
- разработване и прилагане на корективни мерки;
- мониторинг на системата за управление на качеството и отстраняване на установените слабости;
- оценка и формиране на заключения относно системата за управление на качеството;
- документиране на системата за управление на качеството.

ОПРЕДЕЛЕНИЯ

- 10) **Слабости** (в системата за управление на качеството на ВОИ) са налице, когато:
- а. дадена цел, свързана с качеството, не е въведена или е зададена неподходящо;
 - б. конкретен риск за качеството или комбинация от рискове не са идентифицирани или оценени правилно;
 - в. определена корективна мярка или комбинация от такива не ограничава до приемливо ниско ниво вероятността от проявление на свързания с качеството риск, тъй като не е разработена, приложена или не действа ефективно;
 - г. други аспекти от системата за управление на качеството липсват, не са разработени, приложени или не функционират ефективно, в резултат на което не е спазено конкретно изискване от настоящия стандарт.
- 11) **Ангажимент** – работа, извършена от ВОИ, която попада в обхвата на МСВОИ.
- 12) **Преглед за качеството на одитните ангажименти** – обективна оценка, осъществена преди датата на издаване на одитния доклад от лицето, отговарящо за контрол на качеството на одитния ангажимент, с фокус върху съществените преценки, направени от одитния екип и изведените от него заключения.
- 13) **Лице/ -а, контролиращо качеството на одитния ангажимент** – лице или екип от ВОИ или външни специалисти (независими от одитния екип) с подходящ опит и професионални знания за извършване преглед на качеството на одитите ангажименти.

- 14) **Одитен екип** – служителите, осъществяващи одитния ангажимент и други лица, които отговарят за или извършват конкретни процедури в рамките на одита, с изключение на външни експерти и вътрешни одитори, ангажирани с пряко съдействие по ангажимента.
- 15) **Констатации** – (във връзка със системата за управление на качеството) информация за формата, въвеждането и действието на системата за управление на качеството, която сочи към евентуалното наличие на една или повече слабости.
- 16) **Ръководител на ВОИ** – лице или група лица на най-високо ниво, които управляват и ръководят институцията и имат правомощия да делегират права и да разпределят ресурси в рамките на ВОИ.
- 17) **Цели, свързани с качеството** – желаният резултат, който ВОИ очаква да постигне във връзка с компонентите на системата за управление на качеството.
- 18) **Риск, свързан с качеството** – риск, за който може да се очаква в разумна степен:
- а. да се прояви и
 - б. да повлияе негативно сам по себе си или в комбинация с други рискове върху постигането на една или повече цели, свързани с качеството.
- 19) **Корективна мярка** – политики и процедури, разработени и въведени от ВОИ и предприети действия в рамките на системата за управление на качеството, с цел да се реагира спрямо един или повече рискове за качеството:
- а. политиките представляват описание на действията, които трябва или не трябва да се предприемат в отговор на даден риск за качеството;
 - б. процедурите са действията в изпълнение на политиките.

ОРГАНИЗАЦИОННИ ИЗИСКВАНИЯ В ОСНОВАТА НА СИСТЕМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ВЪВ ВОИ

Организационно изискване 1: ВЪВЕЖДАНЕ НА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО

- 20) ВОИ разработва, въвежда и прилага система за управление на качеството, като взема предвид промените в своя характер, условията, при които функционира и осъществяваните одитни ангажименти. Тази система обхваща всички видове одит, регламентирани от МСВОИ, както и дейности, свързани със съдебните и други правомощия на одитната институция и представлява неразделна част от дейността ѝ.
- 21) Отговорността за системата за управление на качеството се носи от ръководителя на ВОИ.
- 22) ВОИ разработва и внедрява процес по оценка на риска, за да:
 - а. заложи цели спрямо качеството;
 - б. идентифицира и оцени рисковете, свързани с качеството;
 - в. разработи и въведе мерки в отговор на рисковете за качеството.
- 23) ВОИ предвижда цели в системата за управление на качеството, така че да гарантира своята независимост и способност да извършва висококачествена одитна дейност в съответствие с принципите и организационните изисквания на МСВОИ 130 – „Етичен кодекс“ и МСВОИ 150 – „Компетентност на одиторите“, както и приложимите за съответния одитен ангажимент Международни одитни стандарти за върховните одитни институции.

Насоки за приложение от ВОИ

- 24) Управлението на качеството не е отделна функция във ВОИ, а по-скоро представлява неотделима част от организационната ѝ култура. Подобен ангажимент е заложен в стратегията на одитната институция, нейната дейност и процеси. В резултат, интегрираното разработване на системата за гарантиране на качество, дейностите и процесите във ВОИ може да осигури хармонизиран подход в управлението на одитната институция и да завиши ефективността при контрола на качеството. Силната организационна култура подпомага разработването, въвеждането и прилагането на система за контрол на качеството, както и постигането на нейните цели.
- 25) Отговорността за системата за управление на качеството предполага разбиране относно нейното предназначение в рамките на ВОИ и осигуряване на подходяща структура за цялостно управление, която да контролира тези процеси.
- 26) Ръководителят на ВОИ може да разпредели отговорности относно системата за управление на качеството на конкретни лица и да следи за тяхното изпълнение. Възможно е да се възложи:
- а. на лице или група от лица, напр. най-висш служител /група от служители/ отговорност и изисквания за отчетност относно системата за контрол на качеството;
 - б. на лице или група от лица оперативна отговорност относно конкретни аспекти от системата като спазване на изискванията за независимост, мониторинг или процеса по отстраняване на слабостите.
- Всички горепосочени отговорности могат да бъдат изпълнявани и от едно и също лице.
- 27) Когато възлага отговорности и изисквания за отчетност относно системата за управление на качеството или конкретни нейни аспекти, ръководителят на ВОИ трябва да вземе предвид дали съответното лице или група от лица разполагат с подходящ опит, знания, влияние и авторитет, с достатъчно време за изпълнение на възложените им отговорности и дали ги разбират добре.

- 28) Независимостта на ВОИ е необходимо условие за извършването на висококачествена одитна дейност. Принципите на ИНТОСАЙ за независимост са очертани в ИНТОСАЙ П-10 „Декларация от Мексико относно независимостта на ВОИ“.

Организационно изискване 2: ОЧЕРТАВАНЕ НА ЦЕЛИ, СВЪРЗАНИ С КАЧЕСТВОТО

- 29) ВОИ въвежда цели относно качеството, съобразени с нейния характер и средата, в която осъществява дейността си. Изпълнението им се гарантира от системата за управление на качеството. Целите за качество са относими към всеки от компонентите на добро управление и ръководство, приложимите изисквания за етика, поемане, стартиране и продължаване на одитните ангажименти и тяхното осъществяване, ресурсите на ВОИ, информацията и комуникацията.
- 30) ВОИ преценява дали са необходими промени в свързаните с качеството цели, така че да бъдат отразени измененията в нейния характер или среда и/или одитните ангажименти, които изпълнява. Ако подобни промени са необходими, одитната институция въвежда допълнителни цели за качество или внася изменения в съществуващите такива.

Насоки за приложение от ВОИ

- 31) В допълнение към МСВОИ изисквания за конкретни цели, свързани с качеството могат да се изведат и от местното законодателство, регулации и други стандарти.
- 32) ВОИ, които осъществяват своите одитни ангажименти в съответствие с МСВОИ, се позовават на международните стандарти като важна основа за очертаване на целите за качество. Например, *МСВОИ 130* регламентира принципите на интегритет, независимост, обективност, компетентност, професионално поведение, конфиденциалност и прозрачност в контекста на етичното поведение. *МСВОИ 150* задава изискванията на ниво организация относно одиторските компетентности. В основата на системата за управление на качеството във ВОИ заляга именно спазването на тези принципи и насоки към организацията. МСВОИ предвиждат различни изисквания в зависимост от вида на одитния ангажимент – финансов одит, одит за съответствие или на изпълнението.

Системата за управление на качеството във ВОИ има за цел да предостави увереност на ВОИ, че одитните ангажименти се изпълняват в съответствие с приложимите МСВОИ.

- 33) Препоръчително е ВОИ да вземе предвид контекста, в който осъществява дейността си и как той влияе върху заложените цели за качество.
- 34) Одитната институция може да раздели целите за качество на подцели, за да улесни установяването и оценката на рисковете за изпълнението им и да очертае подходящи мерки спрямо тях.
- 35) ВОИ определя периодичността за преразглеждане на целите за качество с цел внасяне на необходимите промени в тях.

Добро управление и ръководни практики

- 36) Целите за качество, свързани с доброто управление и ръководни практики в одитната институция могат да включват един или повече от следните елементи:
 - а. ВОИ демонстрира ангажимент към качеството в рамките на своята организационна култура;
 - б. отговорността за осигуряване на качество се носи от ръководството;
 - в. ръководството демонстрира ангажимент към качеството със своите действия и поведение;
 - г. въведената подходяща организационна структура и разпределянето на ролите, отговорностите и правомощията способстват разработването, въвеждането и функционирането на система за управление на качеството във ВОИ;
 - д. нуждите от ресурси се планират, а наличните такива се осигуряват и разпределят по начин, който демонстрира ангажимента на ВОИ към качеството.
- 37) Добрите ръководни практики не се ограничават непременно до най-висшите служители, които управляват ВОИ, напр. ръководителя на ВОИ.

Приложими етични изисквания

- 38) Целите за качество, свързани с етичните изисквания, могат да потвърдят, че ВОИ и нейните служители разбират и изпълняват отговорностите си във връзка с приложимата правна и етична рамка (напр. МСВОИ 130), вкл. изискванията за независимост.

Поемане, подготовка и продължаване на одитни ангажименти

- 39) В целите за качество може да се посочи, че ВОИ поема, подготвя и продължава одитни ангажименти, единствено ако:
- а. съответстват на МСВОИ и другите приложими стандарти, правна и регулаторна рамка, както и на етични изисквания;
 - б. попадат в законовия мандат и правомощия на ВОИ;
 - в. ВОИ разполага с необходимия капацитет, време и ресурси за изпълнение на ангажимента.
- 40) Ангажиментите на ВОИ произтичат от (1) законовия ѝ мандат, (2) възлагане от страна на законодателния или контролен орган и (3) решения по усмотрение на одитната институция. Когато ангажиментът произтича от законовия мандат или е възложен от законодателния или друг орган, ВОИ често е задължена да го изпълни, без да може да решава дали да го поеме или да се откаже/ оттегли от него.

Осъществяване на одитните ангажименти

- 41) Свързаните с качеството цели по отношение осъществяването на одитните ангажименти могат да очертаят следното:
- а. одитният екип разбира и изпълнява своите отговорности във връзка с одитния ангажимент, вкл. цялостната отговорност на лицето, натоварено с управление и гарантиране на качеството на ангажимента, както и неговото участие в достатъчна и подходяща степен през различните етапи на одита;
 - б. подходящ характер, времетраене и обхват на насоките и контрола спрямо одитния екип и преглед на извършената от него работа на базата на конкретните характеристики на ангажимента и наличните или предоставените му ресурси;
 - в. одитните екипи прилагат подходящо ниво на професионална преценка и скептицизъм;
 - г. по съществени въпроси, особено такива от комплексен или спорен характер се осъществяват консултации, като съгласуваните заключения се прилагат и при необходимост се документират;

- д. разликата в становищата (напр. в рамките на одитния екип или между него и лицето, осъществяващо преглед на качеството/ лицата, извършващи действия в рамките на системата за управление на качеството на ВОИ) се отнасят до знанието на по-висшестоящи служители от подходящо ниво в организацията, като по тях се взима окончателно решение, което се документира по подходящ начин;
- е. публикуват се подходящи одитни доклади, които отговарят на очакванията на заинтересованите страни, без да се компрометира независимостта на ВОИ;
- ж. документацията по одитните ангажименти се окомплектова своевременно и се съхранява по адекватен начин в съответствие с нуждите на ВОИ, изискванията на МСВОИ, на местната законодателна и регулаторна рамка и други приложими стандарти.

Ресурси на ВОИ

- 42) Целите за качество, свързани с ресурсите на ВОИ могат да включват:
- а. наемане, обучение и задържане на служители, които притежават необходимите компетентност и умения за осъществяване на одитните ангажименти с последователно високо качество и изпълняват своите отговорности във връзка със системата за управление на качеството във ВОИ;
 - б. служителите развиват и поддържат подходящи компетентности, за да могат да изпълняват своите роли, преминават атестация, носят отговорност за гарантиране на качеството или приносят им е възнаграден чрез подходящи стимули;
 - в. лицата, на които е възложено изпълнението на определен одитен ангажименти или дейности в рамките на системата за управление на качеството, притежават необходимите компетентности и способности, вкл. достатъчен времеви ресурс за изпълнение на задълженията си;
 - г. подходящи технологични ресурси (обикн. ИТ приложения, инфраструктура и процеси) са осигурени, разработени, въведени, поддържани и използвани, за да се обезпечи системата за управление на качеството във ВОИ, както и изпълнението на одитните ангажименти;
 - д. осигуряват се или се развиват, внедряват, поддържат и използват подходящи интелектуални ресурси (напр. методики, ръководства, стандартизирана документация, бази данни и т.н.), за да се обезпечи функционирането на системата за управление на качеството във ВОИ и

да се осигури последователното изпълнение на висококачествени одитни ангажменти;

е. използваните външни човешки, технологични или интелектуални ресурси са подходящи за системата за управление на качеството във ВОИ и осъществяваните одитни ангажменти.

43) ВОИ отговаря за качеството на одитните ангажменти, дори когато използва ресурси от външни доставчици на услуги.

Информация и комуникация

44) Целите за качество, свързани с информация и комуникация могат да включват следното:

а. информационната система установява, обхваща, обработва и поддържа приложима и надеждна информация в подкрепа на системата за управление на качеството;

б. организационната култура включва и затвърждава отговорностите на служителите относно споделянето на знания в рамките на ВОИ;

в. на служителите и одитните екипи се предоставя необходимата надеждна информация относно системата за контрол на качеството, така че да могат да разберат и изпълнят своите отговорности в нея или по отношение на одитните ангажменти;

г. служителите и одитните екипи разпространяват информация във ВОИ за изпълнени от тях дейности в рамките на системата за управление на качеството или на одитните ангажменти;

д. на заинтересованите страни и други външни лица се предоставя подходяща и надеждна информация относно системата за управление на качеството.

Организационно изискване 3: ИДЕНТИФИЦИРАНЕ И ОЦЕНКА НА РИСКОВЕТЕ ЗА КАЧЕСТВОТО

- 45) ВОИ идентифицира и оценява рисковете за качеството.
- 46) Одитната институция преценява дали е необходимо преразглеждане на рисковете за качеството или на оценката им поради настъпили промени в характера на дейността ѝ, условията, при които функционира или естеството на одитните ѝ ангажименти. Ако подобни промени са необходими, ВОИ идентифицира и оценява нови рискове за качеството или променя оценките на вече идентифицираните такива.

Насоки за приложение от ВОИ

- 47) ВОИ определя подходящата периодичност за идентифициране и оценка на рисковете за качеството.
- 48) Следните елементи могат да подпомогнат одитните институции при оценка на условията, събитията, обстоятелствата, действията или бездействията, които са в състояние да повлияят негативно на постигането на целите за качество, както и възможността за тяхната проява:
- а. комплексност и други характеристики на организационната и оперативна среда на ВОИ;
 - б. стратегическите и оперативни процеси във ВОИ;
 - в. характеристики и управленски стил на ръководството на ВОИ;
 - г. налични ресурси във ВОИ;
 - д. МСВОИ и други законодателни и регулаторни актове и приложими стандарти в средата, в която ВОИ функционира;
 - е. партньорски взаимоотношения на ВОИ;
 - ж. характер на осъществяваните от ВОИ одитни ангажименти;
 - з. видове доклади, публикувани от ВОИ;
 - и. обектите, одитирани от ВОИ.

- 49) Следните елементи могат да подпомогнат ВОИ при оценката до каква степен даден риск е в състояние самостоятелно или в комбинация с други да окаже негативно въздействие върху постигането на целите за качество:
- а. как дадено условие, събитие, обстоятелство, действие или бездействие би повлияло на целите за качество;
 - б. колко често се очаква да се прояви съответното условие, събитие, обстоятелство, действие или бездействие;
 - в. колко време след проявата на съответното условие, събитие, обстоятелство, действие или бездействие се очаква то да има ефект и дали в този промеждутък от време ВОИ би имала възможност да предприеме мерки за смекчаване на негативния ефект;
 - г. в рамките на какъв период след настъпването на даденото условие, събитие, обстоятелство, действие или бездействие то може да влияе върху постигането на целите за качество.
- 50) При класифициране на рисковете ВОИ може да използва подреждане по значимост или скала за оценка.

Организационно изискване 4: РАЗРАБОТВАНЕ И ПРИЛАГАНЕ НА МЕРКИ В ОТГОВОР НА РИСКОВЕТЕ ЗА КАЧЕСТВОТО

- 51) ВОИ разработва и прилага мерки в отговор на рисковете за качеството съобразно оценката на тези рискове.
- 52) Одитната институция преценява дали е необходимо преразглеждане на тези мерки в резултат от промяна в характера ѝ, условията, при които функционира или нейните ангажименти. Ако такава необходимост е налице, ВОИ разработва и въвежда допълнителни мерки или променя текущите такива.

Насоки за приложение от ВОИ

- 53) ВОИ преценява каква е подходящата периодичност за преразглеждане на въведените мерки.
- 54) Подходящите мерки в отговор на рисковете за качеството са

пропорционални на оценените рискове. ВОИ прилага своята професионална преценка доколко мерките са пропорционални на негативния ефект от условията, събитията, обстоятелствата, действието и бездействието върху постигането на една или повече цели за качество.

- 55) При разработване и прилагане на мерки в отговор на рисковете за качеството ВОИ може да вземе предвид следното:
- а. характера, времетраенето и мащаба на мерките;
 - б. подходящото ниво, на което да бъдат приложени (напр. за цялата институция, за даден одитен ангажимент или комбинация от двете);
 - в. необходимостта от документиране и подаване на информация относно въведените мерки, за да се гарантира последователното им прилагане.
- 56) По-долу са поместени примерни мерки в отговор на рисковете за качеството, които одитната институция би могла да въведе:
- а. ВОИ въвежда политики и процедури за:
 - і. установяване, оценка и предприемане на действия спрямо рисковете от неспазване на приложимите изисквания за етично поведение;
 - іі. установяване, подаване на информация, оценка и докладване на нарушенията във въведените етични изисквания и своевременно предприемане на подходящи мерки спрямо първопричините и последствията от тези нарушения;
 - б. поне веднъж годишно ВОИ изисква от своите служители документирано потвърждение за спазването на изискванията за независимост. Това се залага в приложимия документ за етично поведение;
 - в. ВОИ въвежда политики и процедури за получаване, разследване и отговор на жалби и сигнали относно неспазване на приложимите изисквания при изпълнение на одитните ѝ ангажименти.
 - г. ВОИ въвежда политики и процедури, дефиниращи обстоятелствата, които я задължават да поеме даден одитен ангажимент при изпълнение на законовия си мандат или възлагане от външна институция;
 - д. одитната институция въвежда политики и процедури, с помощта на които да установи дали и кога прегледът за качество на даден одитен

ангажимент е подходяща мярка в отговор на един или повече рискове, свързани с качеството⁴. Тези политики и процедури могат да се фокусират върху следните въпроси, без да се ограничават единствено до тях:

- i. установяване на конкретни ангажименти или видове ангажименти, при които се изисква преглед на качеството;
- ii. изискванията, на които трябва да отговарят лицата, които осъществяват преглед за качеството;
- iii. преустановяване на правата за извършване на преглед за качество;
- iv. осъществяване на преглед за качеството на одитен ангажимент.

⁴ Допълнителна информация по този въпрос може да бъде намерена в МСУК 2; Съвет по международни одиторски стандарти и стандарти за изразяване на сигурност

Организационно изискване 5: МОНИТОРИНГ НА СИСТЕМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО И КОРИГИРАНЕ НА УСТАНОВЕНИТЕ СЛАБОСТИ

- 57) ВОИ въвежда процес по наблюдение и коригиране на слабостите, за да:
- а. предоставя адекватна, надеждна и навременна информация относно формата, въвеждането и действието на системата за управление на качеството;
 - б. установява потенциалните предимства и слабости във формата, внедряването и действието на системата за управление на качеството;
 - в. предприема подходящи действия спрямо установените слабости с цел навременното им отстраняване;
 - г. оценява спазването на МСВОИ и приложимите закони и регулаторни изисквания, както и политики и процедури, въведени от ВОИ в отговор на рисковете за качеството.
- 58) Процесът по наблюдение и коригиране на слабостите включва:
- а. оценка на констатациите с цел установяване на допуснати слабости;
 - б. установяване на тежестта, разпространението и първопричините за установените слабости;
 - в. разработване и въвеждане на подходящи мерки в отговор на установените слабости;
 - г. оценка дали горепосочените мерки са разработени и въведени правилно и доколко са ефективни.
- 59) ВОИ предприема мерки, когато констатациите относно управлението на качеството сочат, че определени изискуеми процедури не са били изпълнени при осъществяването на даден одитен ангажимент или когато издаденият одитен доклад не съответства на МСВОИ и приложимите закони и регулаторни изисквания.
- 60) Процесът по наблюдение и предприемане на коригиращи мерки включва

преглед на завършени одитни ангажименти. ВОИ въвежда критерии за подбор на приключените одитни ангажименти, които подлежат на преглед, на базата на идентифицираните рискове за качеството.

- 61) ВОИ въвежда политики и процедури, с които се гарантира обективността на служителите, осъществяващи мониторинга.

Насоки за приложение от ВОИ

- 62) Процесът по мониторинг и въвеждане на коригиращи мерки улеснява проактивното постоянно подобряване на качеството на одитните ангажименти и на системата за управление на качеството и позволява извършването на оценка на тази система.

- 63) Въвеждането на процес за мониторинг и коригиране на слабостите може да обхваща:

а. разработване на дейности по мониторинг за установяване на силните страни във формата и действието на системата за управление на качеството;

б. разработване на дейности по мониторинг за установяване, оценка и коригиране на слабостите във формата и действието на системата за управление на качеството;

в. въвеждане на критерии за подбор на одитни ангажименти, подлежащи на преглед, периодичност на прегледите и лица, които могат да извършват такива.

- 64) При определяне на характера, периодичността и обхвата на дейностите по мониторинг ВОИ трябва да има предвид следното:

а. своя размер, структура и организация;

б. причините за осъществяване на оценка, предвид рисковете за качеството;

в. формата на мерките в отговор на рисковете за качеството;

г. формата на процесите по оценка на риска;

д. промените в системата за управление на качеството;

- е. резултатите от предходни дейности по мониторинг.
- 65) Промените в системата за управление на качеството могат да включват:
- а. промени в отговор на установените слабости в системата за управление на качеството;
 - б. промени в целите за качеството, рисковете за качеството или мерките в отговор на рискове, проявили се в резултат на характера или обстоятелствата, при които ВОИ функционира или в нейните одитни ангажименти.
- 66) Възможно е при настъпване на промени в системата за управление на качеството действащите във ВОИ дейности по мониторинг вече да не са в състояние да й осигурят необходимата информация за оценка на тази система. Ето защо е препоръчително да се предвиди наблюдение на промените в дейностите по мониторинг във ВОИ.
- 67) Дейностите по мониторинг могат да обхващат комбинация от текущи и периодични мерки. Текущите такива обикновено са под формата на рутинни действия, внедрени в процесите на ВОИ, които се осъществяват в реално време в отговор на променящите се условия. Периодичните дейности се изпълняват от одитната институция през равни интервали от време.
- 68) В помощ на въведените процеси по мониторинг и коригиране на слабостите ВОИ може периодично да търси обратна информация, на базата на която да развива своето качество и процесите по неговото управление. Източници на подобна обратна информация могат да бъдат заинтересованите страни, партньорски проверки или инструменти, разработени от ИНТОСАЙ, напр. „Рамката за измерване на резултатите от работата на ВОИ“ (SAI Performance Measurement Framework).
- 69) Своевременното подаване на информация за установените слабости и предприетите спрямо тях мерки от страна на лицата, отговорни за конкретни компоненти от системата за управление на качеството, дава възможност на персонала да предприеме действия в отговор на подобни слабости в съответствие със своите отговорности.

Организационно изискване 6: ОЦЕНКА И ЗАКЛЮЧЕНИЕ ПО ОТНОШЕНИЕ НА СИСТЕМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО

- 70) Лицето/ лицата, на които е възложена отговорност и задължения за отчетност във връзка със системата за управление на качеството, осъществяват оценка и изготвят заключение относно тази система. Оценката обхваща определен период от време и се осъществява поне веднъж годишно.

Насоки за приложение от ВОИ

- 71) Лицето/ лицата, на които е възложена отговорност и задължения за отчетност във връзка със системата за управление на качеството, могат да бъдат подпомагани от други служители при извършването на оценката. Отговорността за тази оценка обаче не се прехвърля на служителите, подпомагащи процеса.
- 72) Заключението относно състоянието на системата се предоставя във формат, определен от ВОИ. Отговорното лице/ лица предоставя увереност, като подробно разяснява каква информация е събрана, как е използвана за целите на оценката и на какво се дължат направените изводи. Заключениета могат да включват или да бъдат допълнени от констатации и препоръки.
- 73) Ако заключението се предоставя в по-стандартизиран формат, отговорното лице може да направи следните изводи:
- а. системата за управление на качеството предоставя на ВОИ разумна увереност относно постигането на заложените спрямо нея цели;
 - б. с изключение на установените единични слабости, които имат сериозно, но не всеобхватно въздействие върху нейния формат, внедряване и действие, системата за управление на качеството осигурява на ВОИ достатъчна увереност, че целите, за които е въведена, се постигат;
 - в. системата за управление на качеството не предоставя на ВОИ достатъчна увереност, че целите, за които е въведена, се постигат.
- 74) Информацията, на базата на която се прави оценка за ефективността на системата за управление на качеството, може да бъде набавена по

различни начини. При дефинирането на тези процеси ВОИ трябва да вземе предвид комплексността на своята организация, средата, в която функционира и видовете одитни ангажменти. При по-малките ВОИ, лицето (лицата), осъществяващо оценката, може да участва пряко и в мониторинга и въвеждането на корективни мерки и следователно да е наясно с информацията, използвана при оценката за управление на качеството. При по-големите одитни институции може да се наложи лицата, отговарящи за оценката, да обобщават и предоставят на други информацията, необходима за оформянето на заключение относно системата за управление на качеството.

- 75) При оформянето на своите заключения относно системата за управление на качеството отговорното лице/ лица може да вземе предвид следното:
- а. въведения от ВОИ процес по оценка на рисковете, свързани с управление на качеството, вкл. целите и рисковете за качеството, описание на корективните мерки и степента, до която те смекчават рисковете;
 - б. резултатите от процеса по мониторинг и въвеждане на корективни мерки, вкл.:
 - установяване на силните страни във формата и функционирането на системата за управление на качеството;
 - сериозността и разпространението на установените слабости, както и техния ефект спрямо постигането на целите на системата за управление на качеството;
 - дали ВОИ е разработила и изпълнява корективни мерки и дали предприятиите такива към момента на осъществяване на оценката са ефективни;
 - доколко ефектът на установените слабости спрямо системата за управление на качеството е коригиран по подходящ начин и дали са предприети допълнителни мерки при необходимост.
- 76) Приложимото законодателство, регулации и други фактори могат да създадат обстоятелства, поради които е наложително да се информират трети страни относно изведените заключения за ефективността на системата за управление на качеството. При подобни обстоятелства е препоръчително ВОИ да въведе процедури за докладването на тези заключения.

Организационно изискване 7: ДОКУМЕНТИРАНЕ НА СИСТЕМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО

- 75) ВОИ изготвя документацията относно системата си за управление на качеството, която е достатъчна, за да:
- а. предостави информацията относно формата, въвеждането и функционирането на системата за управление на качеството;
 - б. осигури еднозначно разбиране относно системата за управление на качеството от страна на служителите, вкл. техните роли и отговорности в рамките на тази система и при осъществяване на одитни ангажименти;
 - в. осигури последователно прилагане и действие на системата за управление на качеството;
 - г. позволи мониторинг и оценка на системата за управление на качеството.
- 76) ВОИ определя периода, в рамките на който се съхранява документацията относно системата за управление на качеството, като се позовава на стандартите, законите и регулаторните изисквания.

Насоки за приложение от ВОИ

- 77) ВОИ взема решение относно формата, съдържанието и обхвата на документацията, като се позовава на своя характер, комплексност и изпълняваните одитни ангажименти. Областите с по-висок риск за качеството, въпросите, изискващи по-комплексна преценка и промените в аспектите на системата за управление на качеството често влияят сериозно върху формата, съдържанието и обхвата на документацията.
- 78) Документацията относно системата за управление на качеството може да включва следното:
- а. целите на ВОИ относно качеството и свързаните с него рискове;
 - б. описание на въведените корективни мерки и до каква те спомагат за преодоляване на рисковете за качеството;

в. информация относно процеса по мониторинг и въвеждане на корективни мерки, вкл. доказателства за извършените дейности по мониторинг, оценката на констатациите, установените слабости и причините за тях, предприетите действия спрямо установените слабости, оценката на формата и изпълнението на тези корективни мерки, както и предоставянето на информация относно мониторинга и мерките;

г. основанията за направените заключения относно системата за управление на качеството.

